

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Obywatelskich

00-090 Warszawa

Tel. centr. 551 77 00

Al. Solidarności 77

Fax 827 64 53

Warszawa, 5 marca 2003 r.

35982

RPO-410920-XI/02

Pan Sławomir Cytrycki
Minister Skarbu Państwa
Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

W ostatnim czasie do mojego Biura wpłynęło kilka skarg dotyczących przyznawania stypendiów dzieciom byłych pracowników PGR na podstawie art. 6 pkt 9 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz.U. z 2001 r., Nr 57, poz. 603 ze zm.), który stanowi, iż „Agencja realizuje zadania wynikające z polityki państwa, w szczególności w zakresie: (...) wspierania działań mających na celu udzielanie pomocy byłym pracownikom państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej i członkom ich rodzin w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, w szczególności poprzez przyznawanie stypendiów dzieciom byłych pracowników, uczącym się w szkołach ponadgimnazjalnych”. Skargi dotyczą nieprzyznania stypendiów, dzieciom niepełnosprawnym, dzieciom uczącym się w szkołach niepublicznych, dzieciom byłych pracowników gospodarstw pomocniczych; które mieszkają w miastach powyżej 20 tyś. mieszkańców, a także dzieciom, które uprawniałaby do uzyskania stypendium sytuacja dochodowa rodziny na podstawie art. 18 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz.U. z 1993 r., Nr 94, poz. 431 ze zm.), a nie uprawnia wówczas, gdy stosowane jest kryterium dochodowe określone w przepisach ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 1998 r., Nr 64, poz. 414 ze zm.).

Z odpowiedzi udzielonej przez Wiceprezesa Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, Pana Sławomira Zakrzewskiego z 4 lutego 2003 r. wynika, że „spełnianie

ustawowego kryterium byłego pracownika państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej, nie jest równoznaczne z przyznaniem tym osobom praw podmiotowych do domagania się realizacji na ich rzecz określonych świadczeń. Dlatego nie można traktować tych świadczeń, w tym również stypendiów, jako przysługujących obligatoryjnie wszystkim osobom znajdującym się w potrzebie, nawet jeśli spełniają ogólne, określone ustawą warunki".

Pogląd ten jest o tyle uzasadniony, że rzeczywiście treść art. 6 pkt 9 ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa nie rodzi po stronie wymienionych w nim osób roszczenia o wypłatę świadczenia. Nie oznacza to jednak, że Agencja może przyznawać te świadczenia, stosując dowolnie przyjęte przez siebie kryteria.

Zakres podmiotowy świadczeniobiorców został w sposób nie budzący wątpliwości określony w ustawie. Są nimi dzieci byłych pracowników państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej, uczący się w szkołach ponadgimnazjalnych. Stąd też ograniczenia ustalonego przepisami ustawy potencjalnego kręgu świadczeniobiorców, wprowadzane na poziomie aktów wewnętrznych Agencji nie znajdują uzasadnienia i pozostają w kolizji z normami ustawowymi.

Wprowadzenie w regulaminie przyznawania i realizacji stypendiów AWRSP kryteriów pozaustawowych prowadzi do nieuzasadnionej dyskryminacji niektórych grup, np.: dzieci niepełnosprawnych, mieszkających w miastach powyżej 20 tys. mieszkańców, uczących się szkołach niepublicznych czy nie kończących się maturą (oczywiście, o ile spełniają dwa kryteria ustawowe - rodzic jest byłym pracownikiem PGR, a dziecko uczy się w szkole ponadgimnazjalnej).

Warunki udzielania pomocy uczniom spełniającym wymogi określone w art. 6 pkt 9 cytowanej na wstępie ustawy nie mogą prowadzić do ich nieuzasadnionego zróżnicowania. Pomoc ta powinna zatem objąć wszystkie dzieci byłych pracowników p.p.g.r. uczące się w szkołach ponadgimnazjalnych, zaś jedyną możliwością zacieśnienia kręgu uprawnionych do pomocy stypendialnej (tym samym dostosowania wydatków na tę pomoc do środków Agencji) jest wprowadzenie wspólnego dla wszystkich kryterium określającego trudność sytuacji życiowej, o której mowa w przepisie ustawy, w postaci np. jednolitego kryterium dochodowego.

Uprzejmie zatem proszę o zbadanie obowiązującego regulaminu przyznawania stypendiów AWRSP pod kątem zgodności z ustawą o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa. W zakresie, w jakim stypendia te są przyznawane ze środków Agencji, zadania te nie mogą być bowiem realizowane w sposób dopuszczający jakiegokolwiek podejrzenie uznaniowości.

Na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 1991 r., Nr 14, poz. 147) - w zw. z § 4 Statutu AWRSP, stanowiącego zał. do rozporządzenia Prezesa RM z dnia 16.03.1992 r. w sprawie nadania

statutu AWRSP (Dz.U. z 1992 r., Nr 24, poz. 104 ze zm.) - zwracam się o stanowisko oraz informację o podjętych przez Pana Ministra działaniach w powyższej sprawie.

Z wyrazami szacunku

ZASTĘPCA

Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk